

20. Odpoveď ministerky zdravotníctva Slovenskej republiky A. Kalavskej na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Klusa podanú 6. decembra 2018 vo veci pripravenosti a opatrení v prípade BREXIT-u

MINISTERKA ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Andrea KALAVSKÁ

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum: zaevidovania: 10-01-2019		
Číslo spisu: PRED-33/2019		
Prílohy: 2/6		
ZH		LU

Bratislava, 2. 1. 2019

K číslu: S03229-2018-OVPA

Vážený pán poslanec,

na základe Vašej interpelácie, ktorú ste dňa 6. 12. 2018 predložili predsedovi Národnej rady Slovenskej republiky so žiadosťou o zodpovedanie otázok vo veci opatrení v prípade BREXIT-u s dohodou a bez dohody, si Vám dovoľujem uviesť nasledovné:

Pre rezort zdravotníctva predstavuje téma vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ vysokú dôležitosť a je jej venovaná náležitá pozornosť. S cieľom zodpovednej prípravy a ochrany našich záujmov sa rezort zdravotníctva zúčastňuje medzirezortnej koordinačnej skupiny na úrovni štátnych tajomníkov pod vedením štátneho tajomníka Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktorá pravidelne zasadá a rokuje o všetkých aktuálne prejednávaných aspektoch Brexitu. MZ SR sa tiež zapojilo do informačnej platformy k Brexitu, ktoré zriadilo Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Jej cieľom je v jasnej a zrozumiteľnej forme poskytovať informácie širokej verejnosti vo všetkých oblastiach, vrátane poskytovania zdravotnej starostlivosti, pričom informácie na nej budú pravidelne aktualizované v nadväznosti na aktuálny vývoj udalostí.

Členské štáty EÚ majú možnosť participovať na činnosti pracovnej skupiny, ktorá bola vytvorená za týmto účelom pri Rade EÚ. V rámci tejto skupiny majú členské štáty priestor diskutovať a pripravovať konkrétne pozičné dokumenty, ktoré sú ďalej schvaľované na úrovni Výboru stálych predstaviteľov (Coreper) a Rady EÚ pre všeobecné záležitosti.

Prioritou pre rezort zdravotníctva v súvislosti s Brexitom či už s dohodou alebo bez dohody je ochrana občanov SR žijúcich v Spojenom kráľovstve. Cieľom MZ SR je dosiahnuť, aby občanom, ktorí žijú, pracujú a študujú v Spojenom kráľovstve boli garantované ich práva, vrátane zdravotnej starostlivosti a zdravotného poistenia, a aby odchod Veľkej Británie z EÚ neohrozil svojim dopadom poskytovanie zdravotnej starostlivosti našim občanom.

Pre rezort zdravotníctva je tiež kľúčové zachovanie súčasnej úrovne kooperácie na poli autorizácie, testovania a dozoru v oblasti liekov. Právne predpisy EÚ vyžadujú, aby bol držiteľ povolenia na uvedenie lieku na trhu usadený v EÚ, členské štáty EÚ vrátane SR budú musieť zabezpečiť a v zákonnej lehote vybaviť prevod týchto registrácií. Žiadosti, kde vystupuje Veľká Británia ako tzv. referenčný členský štát, budú musieť byť tiež prerozdelené medzi ostatné členské štáty, rovnako ako aj vyhodnocovanie farmakovigilancie (dohľadu nad bezpečnosťou liekov). Dostupnosť liekov v SR by mala byť zachovaná a odchod Veľkej Británie z EÚ či už s dohodou alebo bez dohody by nemalo mať na dostupnosť liekov vplyv. Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 363/2011 Z. z. držiteľ registrácie kategorizovaného lieku je povinný zabezpečiť, aby bol liek dostupný na trhu v dostatočnom množstve počas celého trvania zaradenia lieku v zozname kategorizovaných liekov, či už by došlo k Brexitu s dohodou alebo bez dohody.

V prípade odchodu s dohodou v rámci usporiadania budúcich vzťahov má rezort zdravotníctva záujem pokračovať vo výmene informácií s odborníkmi z Veľkej Británie v oblasti prevencie a výskytu infekčných ochorení vzhľadom na vysokú úroveň vedeckej práce zo strany odborných inštitúcií Veľkej Británie a požadovať zotrvanie Veľkej Británie v systéme rýchleho varovania EWRS a v odborných sieťach ECDC, cez ktoré si odborníci jednotlivých členských štátov vymieňajú informácie v prípade výskytu cezhraničných ohrození zdravia a nové vedecké skutočnosti, a to predovšetkým v rámci zachovania verejného zdravia a napredovania v oblasti surveillance infekčných ochorení.

Pokiaľ ide o poskytovanie zdravotnej starostlivosti

A) BREXIT bez dohody

V prípade, ak na úrovni Európskej Únie v rámci aktuálne prebiehajúcich rokovaní nedôjde so Spojeným kráľovstvom k uzatvoreniu Dohody o vystúpení, ktorá by zachovávala práva a povinnosti, aktuálne vyplývajúce z uplatňovania koordinačných nariadení, táto skutočnosť sa skutočne negatívne dotkne ochrany sociálnych práv, v rámci ktorých je aj zabezpečenie zdravotnej starostlivosti, aj niektorých občanov SR.

Cieľom Ministerstva zdravotníctva SR je zo svojej pozície minimalizovať tento dopad na občanov SR vo Veľkej Británii, predovšetkým cestou zvýšenej informovanosti, informačnými kampaňami ohľadom riešenia aktuálnych situácií po Brexite bez dohody a tiež využitím nástrojov, ktoré umožňuje súčasné znenie zákona č. 580/2004 Z. z. ohľadom preplácania zdravotnej starostlivosti, čerpanej v tretích krajinách.

V prípade Brexitu bez dohody sa teda bude v rámci územia Spojeného kráľovstva k občanom Slovenskej republiky pristupovať ako k občanom tretích krajín (bez ohľadu na ich status – napr.

študent, turista,...) a títo budú podliehať platnej právnej legislatíve Spojeného kráľovstva z pozície občana tretej krajiny.

V oblasti zdravotnej starostlivosti z pohľadu občanov SR v Spojenom kráľovstve dôjde k nasledovným zmenám:

Potrebná zdravotná starostlivosť na základe Európskeho preukazu zdravotného poistenia (turisti,...) - poskytovatelia zdravotnej starostlivosti spadajúci do verejného systému sociálneho zabezpečenia Spojeného kráľovstva nebudú akceptovať Európsky preukaz zdravotného poistenia (ďalej len „EHIC“) vydaný v Slovenskej republike (resp. v inom členskom štáte Európskej únie). Následkom tejto skutočnosti už nebude mať poistenec verejného systému zdravotného poistenia SR právo na poskytnutie potrebnej zdravotnej starostlivosti v rovnakom rozsahu a za rovnakých podmienok ako občania Spojeného kráľovstva, t.j. danú zdravotnú starostlivosť budú musieť uhradiť v plnom rozsahu a priamo danému poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti.

Zdravotná starostlivosť poskytovaná v prípade dlhodobého pobytu v UK – na základe tzv. Bydliskového formuláru PD S1 - doposiaľ mali poistenci SR, po predložení vyššie uvedeného dokumentu právo na plný rozsah zdravotnej starostlivosti a za rovnakú cenu ako občania Spojeného kráľovstva podľa platnej právnej legislatívy Spojeného kráľovstva, spadajúcej do ich systému verejného zdravotného poistenia Spojeného kráľovstva. Uvedené práva poistenca SR zaniknú a poskytnutú zdravotnú starostlivosť bude treba v plnom rozsahu uhradiť priamo poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti.

Plánovaná zdravotná starostlivosť poskytovaná na základe Prenosného dokumentu S2 – nárok na takúto zdravotnú starostlivosť, na ktorej poskytnutie je potrebný súhlas príslušnej slovenskej verejnej zdravotnej poisťovne zaniká a slovenská verejná zdravotná poisťovňa nebude uhrádzať náklady za jej poskytnutie priamo jej poskytovateľovi v zmysle nastavených refundačných procesov vyplývajúcich z koordinačných nariadení EÚ.

Možnosti riešenia vyššie uvedeného pre poistenca systému verejného zdravotného poistenia SR, čerpajúceho zdravotnú starostlivosť na území UK

Ministerstvo zdravotníctva SR má záujem (v prípade Brexitu bez dohody) zabezpečiť informačnú kampaň pre občanov SR v UK, ohľadom vyššie uvedených rizík a zároveň im ponúknuť možnosti riešenia v súlade s platnou legislatívou.

Jedná sa o možnosť využiť nasledovné možnosti vyplývajúce z platného zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení:

1. V zmysle § 9a ods. 1 zákona o zdravotnom poistení má poistenec SR pri náhlom ochorení a stave ohrozujúcom život, ku ktorému dôjde v cudzine (mimo členských štátov EÚ) nárok na úhradu neodkladnej starostlivosti do výšky úhrady v Slovenskej republike.

Pri poskytnutí vyššie uvedenej starostlivosti je ale potrebné mať na zreteli, že poistenec SR priamo poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti uhradí náklady za poskytnutie tejto starostlivosti, avšak je oprávnený na ich refundovanie zo strany príslušnej verejnej zdravotnej poisťovne v SR po predložení žiadosti a potrebných dokumentov, ktoré preukážu, že došlo k poskytnutiu takéhoto druhu starostlivosti a že táto bola už uhradená.

- 2. V zmysle § 9a ods. 2 zákona o zdravotnom poistení môže poistencovi SR slovenská verejná zdravotná poisťovňa uhradiť náklady na plánovanú zdravotnú starostlivosť poskytnutú v tretích krajinách.*

V prípade plánovanej zdravotnej starostlivosti je však potrebné si uvedomiť, že pri určitých druhoch zdravotnej starostlivosti (vymedzených v § 9b ods. 10 zákona č. 580/2004 Z. z.) je potrebné si vyžiadať predchádzajúci súhlas s jej poskytnutím od verejnej zdravotnej poisťovne v SR. Predchádzajúci súhlas s plánovanou zdravotnou starostlivosťou musí byť udelený ešte pred poskytnutím danej zdravotnej starostlivosti v cudzine.

V prípade Brexitu bez dohody budeme tiež odporúčať občanom SR, zdržiavajúcim sa v UK, ktorí nebudú krytí účasťou na systéme zdravotného zabezpečenia priamo v UK, vo vlastnom záujme zvážiť možnosť komerčného zdravotného poistenia t.j. súkromného poistenia, z ktorého môžu v závislosti od príslušných podmienok hrať inú, než vyššie uvedenú liečbu!

B) BREXIT s dohodou

Dohoda o vystúpení stanovuje pravidlá týkajúce sa koordinácie sociálneho zabezpečenia (do ktorého rámci patrí aj zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti) vo vzťahu k tým, ktorých sa týkajú výhody plynúce z časti Dohody o občanoch a ďalším osobám, ktoré sa na konci prechodného obdobia budú nachádzať v situácii zahŕňajúcej Spojené kráľovstvo a členský štát z hľadiska spolupráce v oblasti sociálneho zabezpečenia. Tieto osoby si zachovávajú svoje právo na zdravotnú starostlivosť, dôchodok a iné dávky sociálneho zabezpečenia a ak majú nárok na peňažnú dávku z jednej krajiny, budú ju môcť získať aj v prípade, že sa rozhodnú žiť v inej krajine.

Ustanovenia sociálneho zabezpečenia Dohody o vystúpení sa budú týkať občanov EÚ a štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva v cezhraničných situáciách sociálneho zabezpečenia, ktoré zahŕňajú Spojené kráľovstvo a (aspoň) jeden členský štát na konci prechodného obdobia. Tieto ustanovenia možno rozšíriť na „trojstranné“ situácie v oblasti sociálneho zabezpečenia zahrňujúce členský štát (alebo niekoľko členských štátov), Spojené kráľovstvo a krajinu EZVO (Island, Lichtenštajnsko, Nórsko a Švajčiarsko). V praxi to potom znamená, že do konca prechodného obdobia (31. december 2020) sa stav ohľadom zdravotného a sociálneho zabezpečenia nemení. Občania SR, ktorí v Spojenom kráľovstve pracujú, budú mať nárok na

započítanie odpracovanej doby do nároku na dôchodok, budú mať oprávnenie poberať všetky dávky a sociálne výplaty presne ako britskí občania (podpora v nezamestnanosti, materská dovolenka, prídavky na dieťa). Dôchodky ale aj ostatné vyplácané dávky, ktoré sú exportovateľné, budú vyplácané aj v prípade, že sa rozhodnú žiť v inej krajine.

To isté sa týka aj zdravotného poistenia. Až do konca prechodného obdobia (31. december 2020) platí karta EHIC a zdravotné poisťovne v SR a v Spojenom kráľovstve si navzájom preplácajú oprávnené náklady na liečbu v štátnych zdravotníckych zariadeniach.

Do skončenia prechodného obdobia bude EÚ a Spojené kráľovstvo hľadať spoločnú reč na uspokojivom trvalom riešení do budúcnosti a to pravdepodobne formou univerzálnej bilaterálnej zmluvy o sociálnom a zdravotnom zabezpečení medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom.

S pozdravom

*Vážený pán
Martin Klus
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky
Bratislava*